

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA
PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJA**

IŠVADA

DĖL 2013-12-17 TEISĖJO M.S. NUTARTIES DĖL PROKURORĖS V.S. VEIKSMŲ

2014 m. kovo 21 d. Nr.1.6-3

Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2014 m. kovo 21 d. posėdyje, vykusiame Generalinėje prokuratūroje, dalyvaujant Komisijos nariams Vidai Ramanauskienei (Komisijos pirmininke), Olgai Zabelinai, Kaziui Pėdnyčiai, Gintautui Valickui, Jurgitai Paužaitė-Kulvinskienei, Inesai Gulbinienei, Tomui Staniuliui, sekretoriaujant Monikai Kalinauskienei (Komisijos sekretore), išnagrinėjusi Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo M.S. 2013-12-17 nutartį,

n u s t a t ė:

2013-12-19 Komisijoje gauta ir priimta nagrinėti Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo M.S. 2013-12-17 nutartis dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Trečiojo skyriaus prokurorės V.S. galimai padarytų pažeidimų.

Komisija, siekdama nustatyti ir ištirti teisėjo M.S. nutartyje nurodytas aplinkybes, ištyrė ir įvertino su nutartimi pateiktus dokumentus, 2014-01-27 prokurorės V. S. pateiktą paaiškinimą ir prie jo pridėtus dokumentus. Minėtų dokumentų pagrindu Komisija vertino ir konstatavo teisėjo nutartyje nurodytas aplinkybes tuo aspektu, kiek jos susijusios su galimai padarytais įstatymų pažeidimais, tarnybiniais nusižengimais, prokuroro vardą žeminančiais poelgiais ar kitais Prokurorų etikos kodekso pažeidimais.

Komisijoje buvo gauta ir priimta nagrinėti 2013-12-17 nutartis, kuria teisėjas M. S. kreipėsi į Komisiją su prašymu ištirti ir nustatyti, ar Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros prokurorės V. S. galimai padaryti pažeidimai neprieštarauja Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso 5.1, 5.1.1, 5.8, 5.8.1, 5.9, 5.9.3, 7.3 ir 7.5 punktams. Teisėjas M. S. nutartyje nurodo, kad prokurorė V. S. akivaizdžiai pažeidė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 220 str. 5 d., nes kaltinamąjį aktą su baudžiamosios bylos medžiaga teismui perdavė likus mažiau nei 10 dienų iki kaltinamajam T. A. skirto suėmimo termino pabaigos bei surašydama 2013-12-16 raštą Nr. 1.10-(2084)-76727 padarė gramatinių klaidų.

Prokurorė V.S. raštu paaiškino, kad ikiteisminio tyrimo Nr. 14-1-00273-13 metu buvo surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų T. A. ir A. Z. kaltę dėl nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 178 str. 2 d., padarymo, vadovaudamasi BPK 218 str. 3 d. ikiteisminio tyrimo pareigūnui davė pavedimą atlikti BPK 218 str. 1 ir 2 dalyse numatytus veiksmus: įtariamajam paskelbti, o kitiems proceso dalyviams pranešti, kad ikiteisminis tyrimas baigtas bei proceso dalyvius supažindinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. 2013-12-10 ikiteisminio tyrimo Nr. 14-1-00273-13 byla, vadovaujantis BPK 218–220 straipsniais buvo gauta Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūroje. Įvertinusi tai, kad įtariamajam T. A. kardomoji priemonė – suėmimas – buvo paskirtas iki 2013-12-17 ir iki kardamosios priemonės – suėmimo – termino pabaigos buvo likusios 7 dienos, kai BPK 220 str. 5 d. yra numatytas 10 dienų terminas, siekdama, kad procesas būtų spartesnis ir būtų mažesnės

proceso išlaidos, nes nereikėtų organizuoti Vilniaus apygardos teismo posėdžio dėl suėmimo termino pratęsimo, vadovaudamasi principu, kad prokuroras turi veikti protingai ir teisingai, tą pačią dieną (2013-12-10) surašė kaltinamąjį aktą bei siekdama nevilkinti proceso, tą pačią dieną (2013-12-10) nuosavu automobiliu ikiteisminio tyrimo Nr. 14-1-00273-13 bylą kartu su kaltinamuoju aktu nuvežė į Vilniaus m. apylinkės teismą. 2013-12-16 Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Trečiojo skyriaus vyriausiasis prokuroras E. M. informavo, kad iš Vilniaus m. apylinkės teismo gražinta ikiteisminio Nr. 14-1-00273-13 byla. Teisėjo M. S. pranešime dėl ikiteisminio tyrimo bylos gražinimo prokurorui nurodyta, kad byla gražinama prokurorui, nes buvo pažeisti BPK 220 str. 5 d. reikalavimai. Teisėjas M. S., gražindamas bylą, nesurašė procesinio dokumento – nutarties, kaip yra numatyta BPK 232 str. 3 d., ir tokiu būdu užkirto kelią apskūsti nepagrįstą bylos gražinimą prokurorui, todėl ji nusprendė dėl susiklosčiusios situacijos informuoti teismo vadovybę, kuri patarė ikiteisminio tyrimo Nr. 14-1-00273-13 bylą vėl skubiai perduoti į teismą. 2013-12-17 pirmojo teismo posėdžio metu buvo sprendžiamas kardomosios priemonės – suėmimo – kaltinamajam T. A. termino pratęsimo klausimas. Kardomoji priemonė – suėmimas – kaltinamajam T. A. buvo pratęsta 3 mėnesiams nuo 2013-12-17 iki 2014-03-17, o 2014-01-15 antrojo teismo posėdžio metu baudžiamoji byla, kurioje kaltinimai pagal BK 178 str. 2 d. (2 epizodai) buvo pareikšti T. A. ir A. Z., buvo išnagrinėta, atliekant BPK 273 str. numatytą sutrumpintą įrodymų tyrimą. Be to, prokurorė V. S. paaiškiniame nurodo, kad surašydama kaltinamąjį aktą ir perduodama bylą į teismą su pažeistu BPK 220 str. 5 d. terminu priėmusi teisingą ir pagrįstą sprendimą, kuriuo siekė nevilkinti proceso bei, šiuo atveju, formalus BPK 220 str. 5 d. pažeidimas, neturėjo jokių neigiamų pasekmių procesui ir baudžiamosios bylos nagrinėjimo teisme rezultatams.

2014-02-13 iš Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros gauta V. S. charakteristika, kurioje ji apibūdinama, kaip drausminga, sąžininga, reikli bei principinga prokurorė, pasižyminti geru darbo organizavimu prokurorinės veiklos srityje, sugebanti argumentuotai apginti savo nuomonę. Besidalinanti savo darbo patirtimi su ikiteisminį tyrimą atliekančiais pareigūnais ir tuo pelniusi jų autoritetą. Kolektyve prokurorė yra mandagi, tolerantiška priešingai nuomonei, nekonfliktiška, dėl šių asmeninių savybių gerbiama ir mėgiama kolegų. Savo darbą atlieka planingai, išskirdama veiklos prioritetus, darbus atlieka pagal jų svarbą ir aktualumą, pilnai susitvarko su didžiuliu darbo krūviu.

Komisija, išnagrinėjusi kreipimąsi bei gavusi prokurorės V. S. rašytinį paaiškinimą Komisijos posėdžio metu vienbalsiai nusprendė, kad prokurorė V. S., perduodama baudžiamąją bylą Nr. 14-1-00273-13 į teismą su pažeistu BPK 220 str. 5 d. terminu, nepadarė jokio Prokurorų etikos kodekso pažeidimo, kadangi prokurorė laikydama vienu iš pagrindinių baudžiamojo proceso principų – proceso greitumo bei ekonomiškumo – tik formaliai pažeidė BPK 220 str. 5 d. numatytas normas.

Komisija, vertindama prokurorės veiksmus, atkreipia dėmesį, kad baudžiamojo proceso įstatyme įtvirtinti teisės principai teisės sistemoje, normų hierarchijoje užima centrinę, svarbiausią vietą. Tai viso proceso, procesinės procedūros pagrindas, pamatinės normos. Baudžiamojo proceso principais paremta ikiteisminio tyrimo institucijų, teismo ir prokuratūros procesinė veikla, jie sudaro visos baudžiamojo proceso įstatymo normų sistemos, užtikrinančios optimalią šių institucijų veiklos tvarką bei kryptingumą, pagrindą. BPK 1 straipsnyje įtvirtinta baudžiamojo proceso paskirtis – ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas – užtikrinama ne tik atitinkamu teisiniu reglamentavimu, bet ir tinkamu baudžiamojo proceso principų bei baudžiamojo proceso teisės normų taikymu.

Proceso greitumo principo įtvirtinimo baudžiamojo proceso įstatyme ir nuoseklus jo įgyvendinimo reikalauja Lietuvos Respublikos ratifikuotos tarptautinės sutartys: Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija. Proceso greitumo principas įpareigoja teisėsaugos institucijų pareigūnus ir teismus visus procesinius veiksmus atlikti ir sprendimus priimti kaip įmanoma greičiau.

Proceso greitumo principas išvedamas iš BPK 2 str., 44 str. 5 p., jį pripažįsta teismų praktika. Teismo procesas yra tuo veiksmingesnis, kuo greičiau išnagrinėjama byla ir kuo skubiau įvykdomas sprendimas. Lėtas teisingumas yra blogas, neveiksmingas. Teismų įstatymo 5 straipsnis operatyvumą įvardija kaip visų teismų veiklos principą – teismas visa savo veikla turi užtikrinti, kad bylos būtų išnagrinėtos per įmanomai trumpiausią laiką. Reikalavimas greitai atskleisti nusikalstamas veikas ir išnagrinėti bylas yra susijęs ir su Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta kiekvieno asmens teise į jo bylos išsprendimą per įmanomai trumpiausią laiką. Greitumo reikalavimas įpareigoja teisėsaugos pareigūnus bei teismus visus procesinius veiksmus atlikti ir sprendimus priimti kaip įmanoma greičiau, tačiau ne žmogaus teisių suvaržymo sąskaita. Greitas procesas apsaugo įtariamąjį (kaltinamąjį) nuo ilgo nežinojimo apie savo likimą, kad asmuo nepatirtų psichologinės įtampos, įvairių išgyvenimų. Todėl teisė į bylos išnagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką įvardijama kaip viena iš labai svarbių įtariamąjo (kaltinamojo) teisių.

Formalus baudžiamojo proceso normų laikymasis suponuoja ne tikro, o tariamo teisingumo įvykdymą baudžiamojoje byloje. Prokuroro sugebėjimas vertinti situaciją ne tik siaurame baudžiamojo proceso normų kontekste, bet ir kasdieninėje savo veikloje, remiantis baudžiamojo proceso principais bei savo vidiniu įsitikinimu, išvelgti baudžiamojo proceso esmę – rodo jo pasiektą kvalifikacijos lygį. Dėl šios priežasties Komisija konstatuoja, kad prokurorė nepadarė esminio teisės pažeidimo, kadangi remiantis protingumo bei proporcingumo principais tik formaliai buvo pažeistos BPK 220 str. 5 d. normos, siekiant efektyvesnio ir teisingesnio proceso, todėl tai nelaikytina Prokurorų etikos kodekso pažeidimu, o padarytos gramatinės klaidos laikytinos techninėmis klaidomis, kurios sprendimo priėmimo teisėtumui bei pagrįstumui esmės neturi ir dėl to taip pat nelaikytinos Prokurorų etikos kodekso pažeidimu.

Komisija, įvertinusi visas faktines aplinkybes bei jai pateiktą medžiagą, vadovaudamasi Prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų 44, 44.1 p.,

t e i k i a i š v a d a :

Pripažinti, kad Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Trečiojo skyriaus prokurorė V.S. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo.